Ministerie van Economische Zaken

Strategie Digitale Economie

Samenvatting Voortgangsrapportage 2024

maart 2025

Pijler 1: Versnelling digitalisering mkb

Doel pijler 1	Mkb is de koploper in de digitale transitie: • Nederland zit in de top 3 van Europa wat betreft het gebruik van digitale technologieën in het mkb • 95% van het mkb heeft een digitaal basisniveau in 2030 • 75% van het mkb maakt gebruik van geavanceerde digitale technologie zoals cloud, AI en data analytics in 2030
Monitor	• In 2023 heeft 79,1% van het mkb een basisniveau aan gebruik van digitale technologieën, in 2024 is het percentage beperkt toegenomen tot 81,4%. • Cijfers voor 2024 geven het volgende gebruik van geavanceerde digitale technologieën binnen mkb (voor bedrijven met 10-250 medewerkers) weer: – 71% gebruikt cloud-technologie in 2024, tegen 64% in 2023 – 22% past AI toe in 2024, tegen 13% in 2023 – In 2023 paste 66% van het mkb (10-250) data analytics toe (cijfers 2024 nog niet beschikbaar). Uit de (internationale) vergelijking van het gebruik van geavanceerde digitale technologie blijkt dat richting 2030 Nederland voor AI nog een substantiële stap moet maken om te zorgen dat minimaal 75% (doel 2030) van het mkb geavanceerde digitale technologie gebruikt. Voor cloud en data analytics ligt Nederland op koers om de doelstelling van 2030 te halen.
Voortgang	Om deze doelen te behalen is door de overheid een bijdrage geleverd met verschillende programma's: • **Smart Industry Programma**: – In opdracht van de Stichting Smart Industry zijn eind 2023 twee onderzoeken opgeleverd door TNO. De onderzoeken geven inzicht in hoe *fieldlabs* effectief kunnen worden ingezet en stellen maatregelen voor om de adoptie van digitalisering te versnellen. – NXTGEN Hightech is in mei 2023 van start gegaan in samenwerking met het *Smart Industry* Programma. Het doel van het programma is om Nederland terug naar de Europese top te brengen door te investeren in de ontwikkeling van machines met behulp van digitalisering. • **Europese Digitale Innovatie Hubs (EDIH):** – Vijf Europese Digitale Innovatie Hubs zijn in Q1 2023 gestart met hun activiteiten om bedrijven te helpen met de implementatie van geavanceerde digitale technologieën. Hierbij zijn minimaal 10.823 bedrijven geïnformeerd en 1.122 bedrijven geactiveerd en ondersteund in de digitalisering (oktober 2024). – Er is een gezamenlijke database voor de EDIHs ontwikkeld om elkaar te helpen bij verwijzingen en implementatie. Verder is er een *digital maturity assessment* ontwikkeld en in gebruik genomen. Eind 2023 zijn twee landelijke themacampagnes gestart: cybersecurity en *smart working*. Door EDIH-Zuid zijn activiteiten opgestart voor het toepassen van Generatieve AI bij mkb-bedrijven, 400+ bedrijven hebben deelgenomen aan informatiesessies en workshops. Eind 2024 vond de mid-term review van alle EDIHs plaats. • **Digitale Werkplaatsen en Mijn Digitale Zaak:** – 11.565 mkb'ers hebben hulp ontvangen, waarvan ruim 7.500 een vervolgstap heeft ondernomen en 10.0000 studenten praktijkervaring hebben opgedaan in het kader van de Digitale Werkplaatsen. De evaluatie van de Digitale Werkplaatsen uit 2024 is bij deze rapportage gevoegd. – Er zijn aan 1.132 ondernemers subsidies verstrekt in het kader van de afgeronde pilot Mijn Digitale Zaak. Deze pilot bestond uit een website met digitaliseringsscan en -advies en subsidieregeling om financiële drempels weg te werken. • **Cyberweerbaarheid:** Het mkb heeft de mogelijkheid om gebruik te maken van ondersteuning via de subsidie cyberweerbaarheid en de subsidieregeling Mijn Cyberweerbare Zaak (zie pijler 5)

Vooruitblik

- **Digitale Werkplaatsen:**
  - Platform Talent voor Technologie (PTvT) heeft bijeenkomsten georganiseerd met als doel om na te denken hoe digitale werkplaatsen verduurzaamd kunnen worden, PTvT neemt initiatief voor het schrijven van een plan van aanpak.
- **Smart Industry Programma:**
  - Het Smart Industry schaalsprong programma gaat in 2025 het laatste jaar in met financiering vanuit EZ.
- **Europese Digitale Innovatie Hubs (EDIH):**
  - Het jaar 2025 staat in het teken van het realiseren en aantonen van de impact voor mkb-bedrijven met meetbare indicatoren in Europees verband gebeuren.
- **Productiviteitsagenda en digitalisering mkb**
  - Het kabinet werkt aan een productiviteitsagenda waarin de digitalisering van het mkb zal worden meegenomen.

Pijler 2: Stimuleren digitale innovatie en vergroten aantal digitale professionals

Doel pijler 2	*Digitale innovatie:* • Verzilveren van kansen die digitale (sleutel)technologieën bieden door het versterken van de kennis- en innovatiebasis en publiek-private samenwerkingen. *Digitale professionals:* • Werken (publiek-privaat) aan de arbeidsmarkt van de toekomst, gericht op het terugdringen van het tekort aan digitaal geschoolden en door digitale innovatie in het onderwijs. Het lange termijn doel is 1 miljoen digitale professionals in 2030.
Monitor	*Digitale innovatie:* • Ruwe indicatoren zijn het aantal toegewezen ICT-patenten en de R&D uitgaven. Het aantal toegewezen ICT-patenten vanuit Nederland is het afgelopen jaar met 24% toegenomen. Het aandeel ICT-patenten van Nederland is wereldwijd gezien afgenomen. • Inzet in deze pijler draagt ook bij aan het gebruik van digitale technologieën in het mkb, zoals opgenomen in pijler 1. *Digitale professionals:* • Het streven naar 1 miljoen digitale professionals is ambitieus. Eind 2022 telde Nederland 707.000 ICT'ers. Volgens de nieuwste definitie waren er in 2022 673.000 digitale professionals, met een groei van 70.000 nieuwe ICT'ers. In 2023 stagneerde deze groei echter en daalde het totaal aantal digitale professionals met 3.000 naar 670.000. Het wordt lastig om de doelstelling van 1 miljoen digitale professionals in 2030 te bereiken.

Voortgang	*Digitale innovatie:* • **Sleuteltechnologieën** – Met de herijking van (digitale) sleuteltechnologieën in de Nationale Technologiestrategie en het missiegedreven innovatiebeleid zijn twee digitale sleuteltechnologieën geprioriteerd (AI en data science, cybersecurity technologie) om uit te werken in actie-agenda's. Ook zijn ecosystemen versterkt via meerjarige grote programma's voor onderzoek en innovatie, zoals AiNed en 6G FNS (Future Network Services). • **Kunstmatige Intelligentie (AI)** – De NL-AIC is uitgegroeid tot een sterk nationaal PPS-verband voor kennisdeling en synergie, met 480 deelnemende organisaties, 7 regionale AI-hubs en actieve werkgroepen. – Voor het AiNed programma heeft het Nationaal Groeifonds (NGF) 28.5 mln euro vrijgemaakt voor ELSA-labs en beurzen voor talentvolle AI-onderzoekers (het totale AiNed budget bedraagt daarmee EUR 189 mln euro). Ook zijn 14 AI R&D projecten in het mkb van start gegaan. – In juni is een kamerbrief "Verkenning mogelijkheden AI-faciliteit" door MEZ verzonden naar de Tweede Kamer met drietal scenario's om het AI-ecosysteem te versterken met toegang tot rekenkracht. • **Data en Cloud** – Het Centre of Excellence for Data Sharing and Cloud heeft in 2024 voortgebouwd op de inzet en resultaten van de Data Sharing Coalition. *Data Spaces Interoperability Compass* is gestart in 2024 en zijn er use cases gestart voor verschillende toepassingen. – Diverse Nederlandse bedrijven en organisaties zijn de drijvende kracht achter Gaia-X, een Europees samenwerkingsverband van honderden bedrijven dat een gezamenlijke set van regels en afspraken over cloudinfrastructuur en datadeling heeft ontwikkeld. In 2024 is het werk voortgezet binnen Structura-X.

Digitale professionals:

- **Actieplan Groene en Digitale Banen**
  - Het NGF heeft EUR 351.6 mln euro geïnvesteerd in het programma Techkwadraat om technologie aantrekkelijker te maken in het primair en voortgezet onderwijs.
  - Er is een financiële impuls gegeven aan bètatechnische opleidingen in het hoger beroepsonderwijs van EUR 14 mio.
- Human Capital Agenda ICT
  - Ministerie van EZ subsidieert 5 mln euro tot en met 2027. Gerealiseerde voorbeelden:
  - Het Koersdocument is gepresenteerd met actielijnen om in 2030 de 1 miljoen ICT-professionals te halen.
  - Elke provincie heeft een eigen actieagenda ontwikkeld om krapte aan digitale professionals aan te pakken.
  - 6 MBO ICT-instellingen hebben hun krachten gebundeld in een coalition of the willing om duurzame omscholingstrajecten te ontwikkelen.
- **Aanpak cybersecurityspecialisten**
  - Programmalijn is opgezet binnen HCA ICT samen met PtvT en dcypher en richt zich op aanpak van het tekort aan cybersecurityspecialisten.
- **Diversiteit en Inclusie**
  - De taskforce diversiteit en inclusie heeft de afgelopen 4 jaar gewerkt aan meer diverse en inclusieve digitale sector.
- **Co-teach Informatica (CTI)**
  - Dit initiatief maakt informatica onderwijs mogelijk zonder de beschikbaarheid van geschoolde docenten, ontvangt gedeeltelijke financiële steun van OCW en EZ, met een subsidie van 0,925 mln euro tot mei 2025.
- **Voortgang NOLAI**
  - Met 17 goedgekeurde co-creatieprojecten, het starten van de derde ronde vraagarticulatie, publicatie van het eerste referentiekader als unieke benadering is NOLAI grote stappen aan het zetten om slimme technologie voor leraar en leerling te ontwikkelen. In juli is vanuit het Nationaal Groeifonds er groen licht gegeven voor het opschalingsplan van NOLAI, gericht op duurzame implementatie en marktintroductie van AI-producten met EUR 63 mln.

Vooruitblik

Digitale innovatie:

- De komende tijd wordt in lijn met het regeerprogramma gewerkt aan de doorontwikkeling van het innovatie- en industriebeleid en topsectorenbeleid en mogelijke nieuwe accenten gericht op het versterken van waardenketens, ecosystemen en het verdienvermogen. De inhoudelijke strategische lijnen voor de komende jaren volgen uit de invulling van de actieagenda's van Nationale Technologiestrategie. De uitwerking van de actie-agenda's voor de digitale sleuteltechnologieën AI en data en cybersecurity zijn in Q4 2024 gestart.
- Continuering meerjarige programma's voor onderzoek en innovatie voor digitale sleuteltechnologie o.a. met middelen uit het Nationaal Groeifonds, zoals AiNed en 6G FNS, maar ook de IPCEI CIS.
- In 2025 zal het *Centre of Excellence for Data Sharing & Cloud* verder uitvoering geven aan het meerjarige programma dat ondersteund wordt door het kabinet.
- Het kabinet blijft zich in 2025 met diverse beschreven beleidsinitiatieven in Nederland en Europa inzetten voor een goedwerkende cloudmarkt met aanbod van Europese spelers als alternatieve optie naast de huidige cloudaanbieders.

Digitale professionals:

- Uitvoering geven aan het Actieplan groene en digitale banen. Begin 2025 zal een voortgangsrapportage worden verzonden naar de Tweede Kamer.
- Continuering van het programma Human Capital ICT en de Aanpak cybersecurityspecialisten wordt voortgezet.
- HCA ICT-aanpak wordt verkend om uit te breiden met pijlers AI-Data en Cloud-Software, Het programma co-teach informatie wordt in 2025 geëvalueerd en wordt er aan een opvolgend plan gewerkt voor NOLAI.

Pijler 3: Creëren van de juiste randvoorwaarden voor goedwerkende digitale markten en diensten

Doel pijler 3	Het creëren van een digitale economie met goed functionerende digitale markten waar consumenten keuzevrijheid en vertrouwen hebben, waar bedrijven op een gelijk speelveld concurreren, ondernemen aantrekkelijk is en de grootste platforms meer verantwoordelijkheid nemen
Monitor	• In Nederland wordt gewerkt aan de implementatie van Europese verordeningen die randvoorwaarden stellen voor goed werkende digitale markten en diensten, zodat er bijvoorbeeld eerlijke en transparante markten voor data en AI wordt gecreëerd. Elk van deze verordeningen loopt een nationale uitvoeringsfase door; een roadmap geeft de mogelijkheid om de voortgang van de uitvoering van de verordeningen te monitoren. • Implementatie van digitale wet- en regelgeving in Nederland vordert na enige vertraging. Voor goedwerkende digitale markten in 2030 is van belang dat Nederlandse bedrijven de mogelijkheden die regels bieden benutten om op een gelijk speelveld te kunnen concurreren en innovatieve producten en diensten aan te kunnen bieden.
Voortgang	**Uitvoering Europese regelgeving en het creëren van effectief toezicht:** • Het afgelopen jaar zijn de onderhandelingen voor verschillende Europese verordeningen afgerond. Het pakket aan regelgeving treedt stapsgewijs in werking. Om ervoor te zorgen dat deze wetten daadwerkelijk het beoogd effect hebben is gewerkt aan de uitvoering van deze verordeningen, communicatie over de regels naar marktpartijen en wordt gewerkt aan standaarden en richtsnoeren. • Er is hard gewerkt aan de uitvoering van de Digitalemarktenverordening (DMA), de Digitaledienstenverordening (DSA), Platform-to-Business Verordening (P2B), Datagovernanceverordening (DGA), de Dataverordening (Data Act), de AI-verordening en de eIDAS-verordening. • De uitvoeringswetten van de P2B en de DGA zijn in november 2024 in werking getreden; De P2B adresseert problemen rondom online platforms en diensten, waarbij de machtspositie van de allergrootste platforms worden aangepakt, illegale inhoud online wordt tegengegaan en transparantie wordt verplicht. De DGA vergroot vertrouwen in datadeling door eisen te stellen aan dienstverleners die datadelen faciliteren, voorwaarden te stellen voor het delen van bepaalde overheidsdata en een vrijwillig label voor datadeling voor goede doelen (data-altruïsme). • In 2024 hebben de eerste poortwachters gepubliceerd hoe ze de DMA naleven. • Ook is sinds augustus 2024 de Europese AI-verordening in werking getreden om een verantwoorde ontwikkeling van AI te stimuleren en onacceptabele risico's tegen te gaan.
	Het behoud van goede bescherming voor consumenten in een digitale omgeving: • Op 3 oktober 2024 heeft de Europese Commissie de resultaten van de fitness check van het Europees consumentenrecht gepubliceerd. EZ heeft hieraan actief bijgedragen en ziet haar inbreng op hoofdlijnen terug in de uitkomsten van de fitness check. • Verder pleit EZ in de EU voor een verbetering van het nieuwe wetgevingskader (NLF), dat het stelsel waarborgt voor veiligheid en betrouwbaarheid van (digitale) producten en een eerlijke interne markt. • EZ zet zich op het gebied van e-privacy in om de positie van burgers te verbeteren door middel van effectieve handhaving enr het stroomlijnen van regelgeving rondom cookies en online tracking.
Vooruitblik	• Het kabinet zal zich naast uitvoering van verordeningen het komend jaar meer gaan richten op -effectieve- monitoring en evaluatie van digitale markten en de verordeningen die al van toepassing zijn. Veel taken zullen bij de betrokken toezichthouders komen te liggen als het gaat om de toepassing. • Verder heeft het kabinet opdracht gegeven aan Dialogic om in samenwerking met stakeholders onderzoek te doen naar een marktordeningskader om beter beleidsmatig te kunnen sturen op goede concurrentie in digitale markten; dit draagt bij aan meer innovatie en keuzevrijheid voor ondernemers en consumenten. • De uitvoeringswetten voor de DMA en DSA zullen in werking treden, waarmee in Nederland toezicht kan worden gehouden op de naleving van deze verordeningen. Er is structureel EUR 8 miljoen gereserveerd op de begroting voor het toezicht op DMA, DSA, P2B en DGA. Toezicht op P2B en DGA is inmiddels gestart en zal in 2025 verder vorm krijgen. • De Europese Commissie heeft aangekondigd een Digital Fairness Act (DFA) op te stellen. Het doel van de DFA is om alle consumenten in de EU, en met name minderjarigen, online beter te beschermen. Het voorstel voor de DFA wordt verwacht in 2026.

Pijler 4: Behouden en versterken van een hoogwaardige en weerbare digitale infrastructuur

Doel pijler 4	De sterke positie van Nederland in de digitale kopgroep in Europa en de wereld moet worden behouden en verder worden versterkt.
Monitor	• Nederland staat steevast in de top van EU-landen met hoge beschikbaarheid van snel vast en mobiel internet. Deze wordt bepaald door de goede staat van de vaste en mobiele infrastructuur in Nederland: vrijwel overal is er beschikbaarheid van Gigabit-internet over bekabelde verbindingen en is er landelijke beschikbaarheid van 5G via mobiele netwerken. • Nederland scoort zeer hoog in de internationale benchmarks van wereldwijde telecomnetwerken.
Voortgang	**Hoogwaardige digitale infrastructuur**: • Op 22 januari 2024 is de Staat van de Digitale Infrastructuur gepubliceerd. Daarmee is in kaart gebracht wat het belang is van onze digitale infrastructuur en wat er wordt ondernomen om deze nu en in de toekomst optimaal te laten werken. Om de sterke positie van Nederland te behouden en versterken moeten we de digitale infrastructuur niet voor lief nemen en als samenhangend ecosysteem bekijken. Alle onderdelen zijn onmisbare schakels die nodig zijn om ons goed digitaal verbonden te houden. • De Europese Commissie heeft in februari 2024 het witboek *'How to master Europe's digital infrastructure needs*?' gepubliceerd. Het witboek presenteert mogelijke richtingen voor het Europese connectiviteitsbeleid en is een vervolg op de verkennende consultatie van februari 2023. Op 5 april 2024 is de kabinetsreactie op het witboek aan de Tweede Kamer gestuurd. Bij de Telecomraad van 6 december 2024 zijn raadsconclusies aangenomen over het witboek. • In april 2024 is er een definitief akkoord bereikt over de *Gigabit Infrastructure Act* (GIA). De GIA is op 11 mei 2024 in werking getreden en heeft een implementatietermijn van 18 maanden, met uitzondering van enkele bepalingen die een langere termijn kennen. • Afgelopen zomer heeft de verdeling en beschikbaarstelling van 300 Megahertz in de 3,5 Gigahertz frequentieband plaatsgevonden. Per 1 december 2023 is 2 x 50 Megahertz in de 3,5 Gigahertz frequentieband beschikbaar gesteld voor bedrijfsspecifieke draadloze communicatietoepassingen. • De uitrol van glasvezel in het buitengebied pakt in de komende jaren naar verwachting gunstiger uit dan eerder gedacht. Ook zijn er steeds meer landelijke draadloze alternatieven beschikbaar die eveneens hoge snelheden mogelijk maken, ook voor bewoners van het buitengebied. **Weerbare digitale infrastructuur**: • De implementatie van de Richtlijn Beveiliging van Netwerk- en Informatiesystemen (NIS2) is in volle gang. Voor de Cyberbeveiligingswet heeft voor de zomer van 2024 de internetconsultatie plaatsgevonden en in Europees verband zijn uitvoeringshandelingen aangenomen die nadere invulling geven aan de zorg- en meldplicht voor entiteiten in de digitale infrastructuur. • De snel verslechterde veiligheidssituatie maakt het noodzakelijk om de weerbaarheid van onze samenleving tegen hybride en militaire dreiging te verhogen. Een versterking van de weerbaarheid van de digitale infrastructuur vormt daar onderdeel van. In 2024 kwam het Kabinet met een Kamerbrief hierover, meer specifiek voor de bescherming van de infrastructuur op de Noordzee.
Vooruitblik	**Hoogwaardige digitale infrastructuur**: • De Europese Commissie werkt vanuit het in februari 2024 gepubliceerde witboek aan nieuwe beleidsvoorstellen voor het versterken van de Europese connectiviteit, zoals een mogelijke Digital Networks Act (DNA). Nederland wil op een constructieve manier blijven bijdragen aan het tot stand komen van nieuwe Europese wetgeving op dit terrein. De IPCEI ECI (*Important Project of Common European Interest Edge and Cloud Infrastructure*) bevindt zich in een verkennend stadium. Op grond van de verdere uitwerking zal worden vastgesteld of deelname voor Nederland wenselijk en mogelijk is. • Nederland werkt aan het opstellen van een uitvoeringswet om de GIA binnen de gestelde termijn uit te voeren. Daarbij wordt afgestemd met de diverse medeoverheden en stakeholders op wie de verplichtingen uit de GIA van toepassing gaan zijn en volgt een internetconsultatie. • De Nota Mobiele Communicatie 2019, de multibandveiling van 2020 en de veiling van de 3,5 Gigahertz-band zullen worden geëvalueerd. • Er zal worden gewerkt aan het onderzoeken van de gewenste toekomstige bestemmingen van onder meer de 3,8-4,2; 6- en 26 Gigahertz frequentiebanden. • Er wordt verder gewerkt aan het realiseren van de aanlanding van nieuwe onderzeese datakabels, waarvoor o.a. wordt samengewerkt met publieke en private partijen in de Zeekabel Coalitie. De Tweede Kamer zal nog nader worden geïnformeerd over de uitvoering van de motie Kathmann, die het kabinet verzoekt om zich ten volste in te zetten voor een Nederlandse aanlanding van de Far North Fiber. **Weerbare digitale infrastructuur**: • De opvolging van de aanbeveling tot de bescherming van de onderzeese infrastructuur van de Europese Commissie en de invulling aan het actieplan Strategie ter bescherming van de Noordzee infrastructuur.

Pijler 5: Versterken cybersecurity

Doel pijler 5	Een digitaal veilig Nederland waarin burgers en bedrijven ten volle kunnen profiteren van deelname aan de digitale samenleving, vrij van zorgen over cyberrisico's; dit doen we door de digitale weerbaarheid te vergroten van bedrijven en burgers.
Monitor	Het aandeel bedrijven dat cybersecuritymaatregelen treft, neemt nog steeds toe. In 2024 namen grote bedrijven veelal maatregelen op het gebied van bijvoorbeeld authenticatie en encryptie. Ook het mkb laat een toename aan cybersecuritymaatregelen zien.
Voortgang	Over de voortgang van de uitvoering van de rijksbrede Nederlandse Cybersecurity-strategie is in het najaar van 2024 gerapporteerd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. In deze voortgangsrapportage voor de digitale economie wordt ingegaan op: **Digitale weerbaarheid bedrijven**: • Wet bevordering digitale weerbaarheid bedrijven • Om taken en bevoegdheden van het Digital Trust Center (DTC) wettelijk te borgen is gewerkt aan een wet die op 1 oktober 2024 in werking is getreden. Hiermee kan de overheid het niet-vitale bedrijfsleven sneller en gemakkelijker te informeren en te adviseren over digitale kwetsbaarheden, maar ook over cyberdreigingen en -incidenten. • Digital Trust Center: veilig digitaal ondernemen. Het bereik van DTC onder bedrijven is gegroeid en er wordt meer gebruik gemaakt van diensten van DTC. • Er is in 2024 EUR 600.000 beschikbaar voor een subsidieregeling cyberweerbaarheid. Tevens is voor de tweede maal de subsidieregeling Mijn Cyberweerbare zaak opengesteld. **Veilige en innovatieve producten en diensten**: • Radio Equipment Directive: De Europese Commissie heeft besloten de formele eisen onder de Radioapparatenrichtlijn in augustus 2025 in te laten gaan gelet op benodigde standaardisatieproces, RDI doet naar aanloop van de inwerkingtreding al onderzoek. • Cyber Resilience Act (CRA): De verordening is op 10 december 2024 in werking getreden, waarmee de implementatietermijn van 3 jaar is aangevangen. In 2024 is een start gemaakt met de implementatiewerkzaamheden, waaronder een uitvoeringswet en het standaardisatieproces. • Cyber Security Act (CSA): de Europese Commissie heeft in 2024 samen met het Europese cyberagentschap ENISA gewerkt aan de uitvoeringshandeling *voor EU cybersecurity certification scheme on cloud services* (EUCS). **Cybersecurity kennisontwikkeling en innovatie** • In 2024 organiseerde dcypher ronde-tafels over 'secure mobile communication', droeg bij aan het publiek-private samenwerkingsinitiatief FLECS voor cybersecurity innovatie in de offshore energiesector, organiseerde de Nationale Cybersecurity Summer School en opende een portal voor financieringsmogelijkheden. • Dhypher opende met NWO een call ter hoogte van EUR 15 miljoen voor wetenschappelijke onderzoekprojecten ('Cybersecurity for digital resilience'). Een Small Business Innovation Research (SBIR)-traject van 3 miljoen euro is gestart voor pre-competitieve innovatievoorstellen op het gebied van autonomie IT/OT bescherming en autonome dreigingsinformatiedeling.
Vooruitblik	**Digitale weerbaarheid van bedrijven**: • In 2025 wordt er uitvoering gegeven aan de motie die verzoekt om in overleg te treden met het DTC en betrokken brancheorganisaties om te komen tot een eenduidig mkb-keurmerk voor ICT-leveranciers eind van het jaar. • Het Digital Trust Center (DTC), Computer Security Incident Response Team voor digitale diensten (CSIRT-DSP) en het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) werken vanaf 2025 feitelijk als één organisatie om bedrijven nog beter te kunnen informeren over cyberdreigingen. **Veilige en innovatieve producten en diensten:** • Het toezicht van RDI op cybersecurityeisen voor draadloos verbonden apparaten onder de Radioapparatenrichtlijn vangt aan. • In 2025 zal verder worden gewerkt aan de uitvoeringswet ter implementatie van de CRA en het inrichten van toezicht, standaardisatie, informatievoorziening en subsidies en tools voor met name het mkb. • Het CSA-certificeringsschema voor beveiligingselementen in digitale producten (common criteria) zal vanaf januari 2025 in gebruik worden genomen. De ambitie is verder dat onder de CSA het schema voor clouddiensten in 2025 wordt gepubliceerd. **Cybersecurity kennisontwikkeling en innovatie** • Meerjarig investeringsprogramma kennis- en innovatieontwikkeling cybersecurity: in 2025 wordt dit programma verder uitgewerkt. • In 2025 zal het Nationaal Coördinatiecentrum 2.5 miljoen EUR beschikbaar stellen via een subsidieregeling voor cybersecurity innovatieprojecten bij met name het mkb in Nederland.

Colofon

Deze rapportage is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken

Postbus 20401 | 2594 AC Den Haag

www.rijksoverheid.nl

maart 2025